

Tartumaa raamatukoguhoidjate meele- ja häälekandja

# Meie Leht

Nr. 4 (11) 22. detsember 2005

## *Uusaastatervitus kolleegidele*

*Viisil "Mats alati on tubli mees"*

*Et uuel aastal mõtted heale  
rõõmsamaks teeks rinna,  
et Võim ja Valitsus te peale  
heldemaks võiks minna.*

*Ja raamatuterasadu  
teile kaela tulgu  
ning aastas viimne kui üks päev  
teil õnnerikas olgu.*

*Nii nagu noored nugised  
taas tõstkem hännad püsti,  
siis meite rind on rasvane,  
siis minema peab hästi.*

Lohkva raamatukoi  
Lea Tali



**LUMERASKUS:** Ilmataadi kunstnikukäsi oskab loodust kauniks ehtida, Lähete raamatukogu juhatajal Eve Tootsil on silma nende ilusate hetkede talletamiseks.

**Ilusat ja valget jõuluaega ning küllaga edu, õnnestumisi ja väärtkirjandust uuel aastal kõigile raamatukoguhoidjatele nii kodusel Tartumaal kui armsal Eestimaal.**

## **Kes julgeb lugeda Nora Robertsi teoseid?**

Tallinnas peeti detsembri algul esinduslikku kirjandusfoorumit „Paabeli raamatukogu“.

Ettekande tegi ka autorihüvitisfondi tegevjuht Ainiki Väljataga. Ta arutles teemal „Kes on Nora Roberts?“. Esineja tõi välja andmed 2004. a. autoriasude kohta. Nimelt oli ülivõimsalt kõige rohkel laenutatud Robertsi teoseid.

Ainiki Väljataga tõstatas probleemi, kust lugejad üldse teavad, et on olemas niisugune „tühikirjanik“ nagu Nora Roberts. Süüdistus visati raamatukoguhoidjate pihta, et meie oleme teinud lugejate hulgas niisugused kirjanikud populaarseteks. Arutelu läks üsna ägedaks. Küsiti ka kuulajate käest, kui paljud on Robertsit lugenud. Lektorite meelestatust arvestades keegi seda ei tunnistanud. /Järg lk 3 & 4 & 7./

## **Sünnipäevapidu Nõo raamatukogus**

Esimesel advendipühal, 27. novembri keskloõnatunnil oli Nõo raamatukogu ja tema lahked perenaised külaliste vastuvõtuks valmis: muuseumisaalis hubisesid banketilaudadel hõbedased küünlad, lugemissaal oli kujundatud jõulumeeleolus.

Meeldivalt palju oli kogunenud raamatuhuvilisi, kes kõik soovisid oma tänu ja lugupidamist avaldada Nõo valla ühe populaarsema asutuse – Nõo raamatukogu tublidele töötajatele ning ühtlasi koos tähistada raamatukogu 85. juubelit.

Ürituse juhtija **Sven Tarto** Nõo vallavalitsuse keskkonnanosakonnast tervitas kõiki ja palus rahva ette staažika kodu-uurija **Agnes-Asta Marandi**, kes rääkis põhjalikult raamatukogu kujunemisloost. /Järg lk 5 & 6./

## **Otsekoheste ütleemisega kolonelleitnant Einar Laigna on oodatud külaline raamatukogudes**

„Meil praegu valitsev edukultus võib maksta meile rahvusliku eksistentsi,“ leiab elutark, tahtejõuline ja võrdlemisi otsekoheste ütleemisega kolonelleitnant Einar Laigna, keda viimastel aegadel kohtab sageli oodatud ja hinnatud külalisena raamatukogude üritustel. „Nii väike rahvas ei saa teha oma panuseid kõikjale ja kummardada pidevalt suuremate ees.“ /Järg lk 2 & 6./

# Maaraamatukoguhoidjad kohtusid Raplas

Ivi Eenmaa: „Raamatukoguhoidja maal peaks olema igale oma lugejale nagu sõber.“

## Vaimuvalgus

Juba viis aastat on ka meil, maaraamatukoguhoidjatel, oma päev. Traditsiooniliselt lõpetatakse selle üritusega raamatukogupäevad. Sel korral saadi kokku 31. oktoobril Raplas.

Rapla remonditavasse kultuurimajja kogunes sadakond maaraamatukogude töötajat, Tartumaalt oli kohal paarkümend kolleegi.

Avasõnad lausus Rapla Keskraamatukogu värske direktress Õie Paaslepp. Seejärel edastas kokkutulnuile oma tervituse Rapla maavanem Tõnis Plank. Tema kõnest jäi kõlama mõte, et eesti inimene on harjunud, et raamatukogu on käeulatuses ja hea raamat on igal ajal au sees.

## Nõuandeid ekskolleegilt

Pikema ettekandega esines meie endine kolleeg ja praegune Võru linnapea Ivi Eenmaa. Ta märkis, et omal ajal oli tal võimalus ja kohustus üles ehitada Eesti tähtsaim raamatukogu. Nüüd tuleb üles ehitada väike Eesti linn ja ka seal ehitada spetsiaalne hoone raamatukogule.

Kuna elame infoajastul, siis on ka maal oluline rääkida info kättesaadavusest. Raamatukogude AIP-1 on selles oluline roll, küll suhtlemiseks, küll pangatehinguteks jne. Oluline on ka, et maainimene saaks raamatukogust kätte talle vajaliku perioodika. Perioodika tellimistki võiks riik doteerida.

Maal pole tähtis mitte üksnes raamatukogus olev lugemisvara ja tehnika. Kõige olulisemad ja tähtsamad on raamatukogus

töötavad inimesed. Maal on neil hoopis teine roll kui linnas. Maainimene peab tunnetama, et tal on kasvõi üks koht, kus tema muresid kuulatakse, et ta pole ükski jäetud. Raamatukoguhoidja maal peaks olema igale oma lugejale nagu sõber.

Veel rõhutas Ivi Eenmaa, et raamatukogus peaks rõhku panema eesti kirjanduse tutvustamisele. Muidugi on siingi vaja terad sõkaldest eraldada, aga eesti kirjanduse elushoidmisega ei tegele maailmas peale meie mitte keegi.

Ivi Eenmaa lõpusõnade kohta võib öelda, et ära käi minu tegude, vaid sõnade järgi. Nimelt rääkis ta, et meie ühiskond on momendil üles ehitatud müügile ja edukusele. Ära on unustatud vaimse töö tegijad – raamatukoguhoidjad, õpetajad jms. Nojah, hiljuti kuulsime uudist, et Võru linnapea palk tõusis korruga 9000 krooni. Meie, raamatukoguhoidjad saame sellestki summast alla poole kätte.

## Mureliku suuga

Järgmise ettekandega esines kolonelleitnant Einar Laigna, kes edastas ka kaitseväge juhataja tervituse kokkutulnuile.

Ühe varasema seminari põhjal on meile teada, et Einar Laigna on inimene, kes muretseb eestlaste ja kogu maailma tuleviku pärast. Seetõttu oligi tema ettekande teemaks “Eetikakriis ühiskonnas”. Tema jutt haakus eespool esineja sõnumiga.

Meil praegu valitsev edukultus võib maksta meile rahvusliku eksistentsi. Nii väike rahvas ei saa teha oma panuseid kõikjale ja kummarduda pidevalt suuremate ees. Ka pole meil vaja kellegi ees lõmitada. Nii 19.sajandi kui Brežnevi aegne venestamispoliitika tõstis just eest-

laste rahvuslikku eneseteadvust. See oli nagu liikumapanevaks jõuks. Oleks meie okupeerijad jätnud alles eestlaste rahvuslikud sümbolid (sini-must-valge), siis nüüdseks oleks need rüvetatud. Omaaegse haridusministri Gretškina vene propaganda just tõstis eestlaste patriotismi. nüüd aga läheme ise üle inglise keelele, Samas ei saa öelda, et vene ajal oli kõik halb. Haridustase oli igatahes siis parem. See, et inimene on õppinud välismaal, ei tee temast veel haritlast.

Raamatuid ei asenda aga miski. Raamatuga suhtlemine on suhtlemine suurkujudega. Praeguses Eesti ühiskonnas võivad raamatukoguhoidjad oodata tasu oma töö eest alles taevas.

## Tunnustus parimatele

Peale lühikest lõunapausi jõudis kätte aeg autasustada maakondade parimaid raamatukoguhoidjad. Kätt suruma oodati küll kultuuriministrit, kuid kahjuks olid tal sellel päeval teised kohustused. Ministri poolt oli tublimaid õnnitlema tulnud asekancler Anton Pärn ja raamatukogunõunik Meeli Veskus.

Seekord tutvustati parimaid slaidiprogrammi abil. Tartumaa parim oli sellel aastal Aasa Sulg.

Ürituse kontsertosas esinesid Thea Paluoja Laulustuudio noored solistid. Nende poolt pakutav kontsert oli fantastiline. Üllatav oli, et ka noormehed oli suudetud laulma meelitada.

Päeva lõpetas banketilaud rahvuslikus laadis suupistetega. Ja siis koju oma tööpostile.

Viive Vink

# Juunis Hiiumaale, oktoobril Pärnusse

## Raamatukoguhoidjate Ühingu maaraamatukoguhoidjate sektsiooni tööd & tegemised

### Arupidamine

14. novembril toimus Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu maaraamatukoguhoidjate sektsiooni uue juhatuse esimene koosolek, kus arutati sektsiooni edasist tööd ja anti ülevaade toimunust.

Otsustati:

\*2006. a. seminarilaager (15.) toimub 27.-30.06. Hiiumaal.

\*Otsustati koostada **suvelaagrige kroonikaraamat**, kuhu iga maakond lisab oma korraldatud laagri kohta 4 lehte (info, pildid, arutluste teemad, põnevamad katked laagri tööst, muljeid, kentsakaid juhtumusi jne.)

Esitatakse 28. veebruaril raamatukoguhoidjate ühingu büroosse.

\*Koguda laagriliste isiklikke **mälestusi ja muljeid** ning põnevaid lugusid erinevatest laagritest, sektsiooni tööst. Seda tööloiku koordineerib Heljo Järvelaid.

\*Töötada välja aasta **parima maaraamatukoguhoidja** nimetuse määramise kord.

\*13. märtsil korraldada maa- ja kooliraamatukoguhoidjate ühine **kirjanduslik infopäev**. Ettekanded tutvustavad kirjandussündmusi eesti, vene, välis- ja lastekirjanduse ja kultuuriloo valdkondadest.

\***Maaraamatukoguhoidjate päev** toimub 30. oktoobril Pärnuse.

**Irma Raatma**,  
maaraamatukoguhoidjate sektsiooni  
juhataja

# Raamatuile ja lugemisele pühendatud mõttetalgud

Kirjandusfoorumist „Paabeli raamatukogu“ maaraamatukoguhoidja pilgu läbi

„Maailm on muutunud infopaabeliks ning ka head kirjandust on rohkem, kui üks inimelu mahutada suudab,“ nendib kirjanik Jan Kaus „Paabeli raamatukogu“ nimetatud kirjandusfoorumis veebilehel. „Mida ja kuidas peaks kirjandus sellistes tingimustes rääkima, kus ja kuidas peaks kõnelema kirjandusega ja kirjandusest?“ „Meie Leht“ vahendab, milliseid muljeid ja arvamusi kogusid Tartumaa raamatukoguhoidjad 9. ja 10. detsembril 2005 Tallinnas Rahvusraamatukogus peetud esinduslikelt mõttetalgutelt.

## Kultuurisündmus

Jõuluseminaril Uulas mainis Tiina Kohver lühidalt, et 9.-10. detsembril käis viis raamatukoguhoidjat Tartumaalt Tallinnas kirjandusfoorumil „Paabeli raamatukogu“. Tiina repliigist taipasite ka, et nii mõnigi asi jahmatas meid.

Kuna põhiline töö foorumil toimus sektsioonides, siis kõiki ettekandeid me ei kuulnud. (Põhjalikumad ülevaadet foorumist oli võimalik kuulata raadiost.) Mina tahaksin pisut rääkida, mis mõtteid tekitas seminar „Kirjandus ja raamatukogu“.

### Kes on Nora Roberts?

Esimene ettekanne oli autorihüvitusfondi tegevjuhilt Ainiki Väljatagalt. Tema arutles teemal „Kes on Nora Roberts?“. Esineja tõi välja andmed 2004. a. autoriasude kohta. Nimelt oli ülivõimsalt kõige rohkem laenutatud Roberts'i teoseid. Kõige populaarsem eesti kirjanik oli Jaan Kross, aga tema teoseid oli laenutatud poole vähem. Kohtki oli alles teises kümnend.

Seetap tõstataski Ainiki Väljataga probleemi, et kust lugejad üldse teavad, et on olemas niisugune „tühikirjanik“ nagu Nora Roberts. Tema igatahes polnud varem niisugusest kirjanikust kuulnudki. Süüdistus visati raamatukoguhoidjate pihata, et meie oleme teinud lugejate hulgas niisugused kirjanikud populaarseteks. Samas ei telli raamatukogud eesti autorite väärtkirjandust. Ettekandja poolt uuritud statistika näitas, et auhinnatud autorite teoseid oli kogudes vähe ja seetõttu ei saagi lugejad neid kätte. Pole õige raisata riigi raha nn. „seepide“ peale.

Arutelu läks üsna ägedaks. Küsiti ka kuulajate käest, kui paljud on Robertsit lugenud. Lektorite meeletatust arvestades keegi seda ei tunnistanud. Arutelu tulisust näitas seegi, et mõnigi järgmine esineja muutis oma ettekande teemat.

### Mausoleum või aed?

Lasteraamatukogu töötaja Krista Kumberg arutles teemal „Raamatukogu – kirjanduse mausoleum või aed“. Kuna



laste lugemus on vähenenud katastroofiliselt, siis leidis ta, et oluline on, et lapsed üldse loevad. Pole ju mõtet raamatukogu komplekteerida vaid niisuguste teostega, mida enamus lugeda ei soovi. Niisugusel juhul oleks tegemist mausoleumiga, mitte raamatukoguga.

Laste seas on populaarsed olnud Berti lood, Sabrina raamatud. Momendil on „kuumad „Klatšimoorid“. See on kerge lugemine, aga laps vähemalt loeb.

Ka Valle-Sten Maiste ettekandest sai me teada, et me ikka ei oska hinnata väärtkirjandust ja enam raamatukogusid on valesti komplekteeritud.

### Meelelahutuslik kirjandus – mõista või hukka mõista?

Pisut minugi mõtteid raamatukogude komplekteerimisest, ehkki sellel teemal on olnud varemgi arutelusid.

Nii mõnigi arvaja on olnud seisukohal, et eestlased on ikka niivõrd haritud ja teistest parem rahvus, kellele kõlbab tarbida vaid kõrgkultuuri.

Tegelikkuses see ju nii ei ole. Keskmise inimene ei käi balletti vaatamas ega naudi tavaliselt ka sümfooniakontserti. Miks ta peaks siis tahtma lugeda vaid väärtkirjandust?

Ja kergemat kirjandust ei loe vaid töölist. Minu raamatukogu lugejaskonna hulgas on teadlasi, kes loevad väärtkirjandust ja samas võtavad alati ka mõne raamatu kergemat kirjandust.

Ja mis on üldse tänapäevane väärtkirjandus? Suhteliselt raske vastata. Klassikalist väärtkirjandust oskame muidugi vist küll kõik enamvähem ühtemoodi hinnata.

Me peame endile aru andma, mis ajal ja kus me elame. Kui inimene on 8 tundi teinud tööd, siis on vähesed suutelised tegelema mingi väga vaimu arendava asjaga. No las ta siis loeb meelelahutuslikku

kirjandust. Pole see Nora Robertski nii hull ühtegi.

Õigeks ei pea ma ka väidet, et raamatukogutöötajad on süüdi N. Roberts'i populaarsuses. Me elame ikkagi infoühiskonnas. Raamatututvustused on kirjastuste kodulehtedel. On olemas mitmed raamatuklubid, mis saavad oma reklaame klientidele. Ja muidugi levib info suuliselt. Kas teilt vähe on küsitud raamatut, mida olla lugenud naabrinaine (sõbranna) ja tahaks ise ka. Kas siis ütlen, et ei anna? Ja kui mul polnud paar korda soovitud raamatut anda, siis kaotasin ühe kliendi. Klient lihtsalt läheb sinna, kus ta saab soovitud raamatu. On ju olemas ka raamatukogudevaheline laenus.

Õige pole seegi väide, et kogud koosnevad vaid meelelahutuslikust kirjandusest. Selle väite lükkaski ümber Ere Raag Võrumaalt, kes ütles, et rahvaraamatukogud kasutavad 40% komplekteerimisrahadest aimekirjandusele. Eks me kõik ju ürita komplekteerida kogu mitmekesisena. Siiski peame lähtuma ka oma lugejate huvidest. Kui maal telliks ainult nn. väärtkirjandust, siis oleksimegi mausoleum, kuhu astub väga harva mõni inimene sisse.

Ja veel üks põhjendus, miks laenutuste edetabelit juhivad kergema kirjanduse esindajad: raamatud on kallid, meelelahutuslikku kirjandust ostetakse kodudesse suhteliselt vähe. Kindlasti ostetakse aga meie oma autorite teoseid, klassikat ja teatmeteoseid. Kergemat kirjandust loodetakse kätte saada raamatukogust. Kas me keelame siis selle täielikult oma lugejatele ära?

Viive Vink

Kas olla lugejate maitsest eespool või ainult tabada lugejate maitset?

Rein Pöder „Paabeli raamatukogus“

## Uitmõtteid „Paabeli raamatukogu“ teemadel

„Selle asemel, et veebis tonti näha, võiks üritada vaenlast sõbraks teha.“

### Mõttevahetus

Valus ja ülekohtune on vahel kuulata ajakirjanike, õpetajate ja raamatukoguhoidjate vahelisi väljautlemisi raamatu ning lugemisega seonduvatel teemadel.

Tundub, et üha enam ja enam kriitikanooli saadetakse lendu valedele aadressidel või nihkes sõnumiga. Teisalt on hea ennastki aeg-ajalt kõrvalt vaadata...

### Tammsaare kooliprogrammist välja?

Esmaspilgul suisa õnnetuks tegi pedagoogist noorsookirjaniku Aidi Valliku hala õppeprogrammide, mis peletavad lapsi raamatutest eemale oma kuiva teooria ja elukaugusega.

Kaheldamatult võiks kirjandusteooria osa vähendada ja asjale loomingulisemalt läheneda, kuid õõvastavalt mõjus soov võtta õppekavast Tammsaare, Liiv ja Metsanurk üldse välja. Seda enam, et asemele ei pakutud nagu õieti midagi...

Ometigi... Vesteldes mõnede hea õppeedukusega teismelistega ja nende vanematega, selgub tõsiasi, et puhtfüüsiliselt jääb aega napiks olustikult ja probleemistikult pisut võõravõitu mitmesajaleheküljeliste teoste läbilugemiseks. Nii haarataksegi lennult Sass Henno



„Mina olin siin“ ja oodatakse kannatamatult järge. Ja vastates küsimusele, et mida sa oleksid selles raamatus teisiti teinud, leiab mõnigi noor, et mõne koha oleks välja jätnud...

### Noorkirjandus tõusuteel

Värskendavalt mõjus noorteajakirja Värske Rõhk peatoimetaja Priit Kruusi etteaste noorkirjanduse esiletõusust aastal 2005.

Selgub, et üks osa sellest seltskonnast, keda raamatukogudes üha harvemini kohatab, on kolinud internetti ja seal omale sobiliku keskkonna leidnud. Väidetavalt leiab veebist praegu üle 3000 noore vanuses 15-25, kelle enam kui 30000 teksti seast leiab vaatamata kirja-vigadele üksjagu head alget sisaldavat noorteloomingut. Kloaak, Poogen, Delfi noortekas – need on kohad, kus lisaks eneseväljendusele ja kiirele vastukajale avaneb võimalus arendada kriitilist mõtlemist ja analüüsivõimet.

Tundub, et teismeliste seas hinnatud lugemisvara sisu võib nii paberil kui netis kokku võtta **Sass Henno** sõnadega raamatust: „Mina olin siin“: „Keegi ei müü puhast kraami. Aga kõik ütlevad, et müüvad. Täpselt nii, nagu keegi ei armasta sind, ainult ütlevad, et armastavad.“

Hea on teada, et leidub inimesi, kes netiseltskonnal heatahtlikult silma peal hoiavad ja mõistvalt kasvada lasevad. Ja et meie raamatukoguhoidjatena peale mausoleumi korrashoidmise heade aednikena seda osa aiast harida suudaksime, on oluline tunda peale Sass Henno ka Diana Leesoo ja Eia Uusi raamatuid.

Kokkuvõtvalt: võib-olla ongi meie hirmudel suured silmad – selle asemel, et veebis tonti näha, võiks üritada vaenlast sõbraks teha.

Ise leidsin hinge kosutust Aino Perviku artiklist „Müüdid ja põhitõed maailmapildi kujunemisel“, mis ilmus „Nukitsas 2005“. Kes veel lugeda pole jõudnud, teku seda kindlasti.

**Karin Evik** Vedu raamatukogust

## Jõulused hinge- ja ihukosutustunnid Puhja vallas



**HARV LÕÖGASTUSHETK:** Raamatukoguhoidjate töö kulgeb rahva seas, kuid kolleegidega kohtutakse harva – seetõttu lisab ühine jõululõuna elule värve.

### Traditsioon

Kui hästi tahta, suudab viie tunniga palju korda saata – Tartumaa raamatukoguhoidjate jõulueelne tutvumisretk Puhja vallas kulges igati tempokalt.

Sirje Dementjevi poolt juhitud Ulila raamatukogu on ehe näide olukorrast, kus raamatukogu on maa-asulas viimaseks kultuurioaasiks. Puhja raamatukogu perenaine **Leini Laars** võõrustas kolleege küll kitsustes, kuid samas vaimuse nostalgilist sõnumit kiirgavais ruumides. **Elga Alberi** Uula raamatukogu on hea näide kaasaegsuse, käepärasuse ja maitsekuse kooskõlast. **Linda Gottlob** võis tutvustada väga asjalikku Puhja kooli-raamatukogu. Meeleolukas kontsert kultuurimajas toitis rammusalt emotsioonidelaegast, ihu sai kosutust maitsvast prukostist Uulas.

Oli igati armas jõulueelne päev. **T.Ä.**

# Nõo raamatukogu tähistas 85. tegevusaastat

Lugejad avaldasid austust Nõo valla ühele populaarsemale asutusele - raamatukogule

## Koosmeel

Nõo raamatukogu sünnipäevapeol tõi **Agnes-Asta Marandi** kuulajateni mõtte, mis pärineb **Johann Woldemar Jannsenilt** — igas peres peaks olema kaks kappi, üks leivakapp ja teine raamatukapp. Leivakapist võetakse ihutoitu, raamatukapist ammutatakse vaimutoitu.

Juba ammustest aegadest peale on ärksamad inimesed väärtustanud raamatutarkust. Kuid sageli oli (ja on) õhuke rahakott olnud takistuseks, et üht või teist raamatut pole olnud võimalik muretseda. Nii tekkisidki lugemishuvilistele tänuväärt võimalused raamatuid laenutada. Selle eest seisid hea kogukondade aktiivsemad kodanikud: pastorida, õpetajad jne.

## Aastatega aina paremaks

2. oktoobril 1972 sai Nõo raamatukogu juhatajaks **Helle Voore**, kes on tänaseks olnud sellel tööpostil 34 aastat. Tol ajal asus raamatukogu endise külanõukogu, praeguse päevakeskuse majas.

1993. aastal avanes võimalus uuteks ruumideks ühise katuse all Nõo lasteaiaga Kivilinnas.

Alates 23. aprillist 2001 paikneb Nõo raamatukogu praegustes ruumides Nõo vallamajas Voika 23, kus sõbralikult ollakse saalinaabrid Nõo koduloomuuseumiga. Lugejate teenistuses on avariituli, lugemissaal, internetipunkt.

Agnes-Asta Marand kommenteeris oma ettekandes, et raamatukogutöötajate töö ei olnud vanasti ainult raamatute laenutamine. Oli aegu, kui algklasside õpetajad tulid koos klassidega appi raamatuid parandama-korrastama. Sageli organiseeriti temaatilisi õhtuid, aruelusid. Tähtpäevi tuli alati suurejooneliselt kajastada. Nõuti kõiksugu loosungite, välklehtede, plakatite, stendide vormistamist. Poliitiline agitatsioon oli väga päevakorras. Lisaks soovitud kirjanduse laenutamisele oli tingimuseks ka V. I. Lenini ja J. V. Stalini teoste lugemine. Nende teoste laenutamist kontrolliti. Inimesed olid arusaajad ja laenutasid ka sellist kirjandust.

Veel oli raamatukogude ülesanne avada laenutuspunkte kohtadel. Nii tegutsesid sellised punktid Unipihas, Tõravere puidutsehhis, Meeri ja Nõo koolis, Lagujal. Iseseisvate üksustena on siamaani suutnud edasi tegutseda ka Luke ja Nõgi-aru raamatukogud.

Praegune Nõo raamatukogu on rahvale väga meelt mööda. 2001. aastast töötab



**TUNNUSTUSSÕNAD:** Nõo raamatukoguhoidjaid Helle Vooret ja Aet Sulet tervitab Kõrveküla raamatukogu direktress Hele Ellermaa (paremal).

juhataja Helle Voore kõrval veel **Aet Sule**. Fondides on umbes 18000 raamatut. Lugejaid on viimastel aastatel olnud 600 ringis.

## Head soovid tähtpäeval

Üritus ise aga jõudis sinnamaale, kus tervitajad astusid kordamööda ette. Sven Tarto tänas vallavalitsuse nimel, pearaamatupidaja õnnitles kui innukas lugeja, **Estä Tamm** vallavolikogu esindajana ja ka raamatukogu sõbrana ütles head sõnad ja kinkis tänuküünla.

Tartumaa keskraamatukogu juhataja **Hele Ellermaa** mainis oma lühikeses etteastes, et raamatukogud on olnud ühed kindlameelsemad, kes on vastu pidanud ajaloo keeristormidele ja suutnud endid elus hoida. Ta hindas raamatukogude võimalust anda elanikkonnale väga tänuväärset tasuta teenust ajal, kui kõik on ainult rahale ümber arvestatav.

Nõo lasteaija juhataja **Maie Kubri** kui endine naaber tuletas meelde toredaid koostööaegu ja rõõmustas, et nüüdki võetakse ühiseid üritusi ette.

Kõik kingitoojad olid kui omavahel kokkurääkinult arvamisel, et nii Helle kui Aet on lisaks raamatuhaldjateks olemisele ka õnnistatud lillehaldjad, sest lilledki kasvavad neil jõudsalt. Seekord lisandus üldisele rohelusele veel palju toredaid kaaslasid.

Üritusele lõid tõelise pidu- ja puhkemeelolu **Anne Maasik** ja **Heiki-Rein Veromann**, kes esitasid tuntud eesti luuletajate sõnadel loodud omaviisistatud laule.

## Tänu sõnad lugejatelt

Kohvilauas sõbralikus vestlusringis kinnitas **Asta Vimm** (76), endine pärnakas ja nüüdseks 9. aastat nõokas, et kõige esimese asjana otsis ta siamaile jõudes üles raamatukogu. Ta on väga rahul töötajate vastutulelikkusega ja võimalusega raamatuid ette tellida.

**Ellen Laansoo** (73) oli samuti õnnitlejate hulgas ja tituleeris end tavaliseks lugejaks, keda peab ära kannatama; kes tuleb ja nõuab: anna mulle ikka seda ja anna mulle teist. Ta on tänulik, et raamatukogu naised aitavad talle Terviselehest mõndagi välja otsida. Ellen Laansoo on avameelne ja tunnustab, et raamatukokku tulek on tema jaoks kui hingepuhastus. Ta saab siit energiat juurde tänu töötajate sõbralikule suhtumisele. Ta lausa peab siit kui oma kodunt korrakski läbi käima.

Ka **Valentina Sepp** (66) on aktiivne lugeja. Tal on endal kodus suur raamatukogu. Nooremas põlves on ta ise töötanud Tartu Ülikooli raamatukogus (seminarkas), tollal käisid raamatukogust läbi Jaan Kaplinski, Mati Unt, Richard Kleis, Paul Ariste. Ta tunneb hingesugulust tänaste raamatukogutöötajatega ja teab, kui oluline on inimestele raamatumaailm.

Nõo raamatukogu nimel tänasid Helle Voore ja Aet Sule kõiki heade soovide ja kingituste eest. Nemad on alati oma klientide teenistuses ja loodavad, et raamatukogu on oma valla inimestele ikka otsitud ja armastatud paik.

Milvi Pensa

## Kolonelleitnant Einar Laigna Lohkva raamatukogus

„Lapsevanemad rabavad tööd lõhkuda, katkenud on sidemed põlvkondade vahel.“

### Kordaminek

Raamatukogupäevade raames oli Lohkvas külas endine Eesti Kaitseväge peainspektor kolonelleitnant Einar Laigna.

Paljud, kes eelnevalt laenutanud video Rein Raamatu dokumentaalfilmist „Kutse igavesse linna”, teadsid juba, et tegu on tahtejõulise, elutarga ning võrdlemisi otsekohese ütlemisega inimesega, kelle maailmavaade ei pruugi sugugi vaimustada meie uue aja juhtfigure.

Olles päeval kohtunud Kivilinna Gümnaasiumi noortega, üllatus härra Laigna siiralt, nähes meie väikeses raamarukogus nii hulgaliselt eri vanuses inimesi.

Alustuseks esitasid noored etlejad pereteemalise luulekava, mis pälvis külalis(t)e silmis kiitva hinnangu. Einar Laigna tänas lapsi vägagi mõtlemapaneva eeskava eest: „Te olete ka minule täna õhtul palju õpetanud. Et ennast õdusamalt tunda, tundkem ennast siin ühtse perena...”

Ja sellega oligi loodud mõtteline side külalise ja publiku vahel.

Edasi kulges vestlus pereteemadelt eetikaga seotud probleemidele ning seoses sellega meie tänapäeva ühiskonnas valitsevatele väärtushinnangutele.

Meie ebajumalateks on saanud ostukeskused, nendes toimuv melu. Meie toidulaul on tihti rämpstoit, joogiks Coca-cola või muu tervist kahjustav jook.

Noored lõnguvad mööda linna ringi, sest teha pole midagi. Kui tahad midagi saada, siis maksa! Selline on aja märk.

Lapsevanemad rabavad tööd lõhkuda, katkenud on sidemed põlvkondade vahel. Kust on me juured tegelikult pärit, seda noored tegelikult ei tea või ei tahagi teada. See pole lihtsalt moes ehk “in”. Inglise keelest tulnud parasiitväljendid on risustamas meie igapäevast kõnekeelt.

Meie noorte meeste tervis on aastatega kehvemaks jäänud, nii et paljud neist ei saa kaitseväeteenistust läbi teha. Kuuldavasti plaanitsetakse tulevikus üle minna palgaarmeele. Kellele ja miks seda kallist palgasõdurite ülalpidamist maksumaksjate kulul vaja on, jääb mõistematuks. Kuhu jääb siis Eesti rahva isamaa-armastus, meie legendaarne Balti kett, kus kõik käest kinni hoides lubasid võidelda Eesti Vabariigi eest. Kas

tulevikus palgaarmee kaitseb meie rahva huve või on ohu korral lood teisiti?

Mitte küll kõik, aga paljud noored ei tea, mida nad elult ootavad, kuhu nad tahavad välja jõuda, neil puudub sihtmärk. Vaid ihalus materiaalsete hüvede järele ei too rikkust meie õuele. Vaja on õppida tööd tegema ja seda ka austama. Vaja on austada perekonda, oma ema, emakeelt... Senikaua, kuni on püsti eesti koda, on tugev eesti pere, senikaua püsib ka Eesti riik ning rahvas.

Ja nii lihtsad need sõnad (ongi) olidki!

Minul kui üritusel osalejale oli siiras rõõm näha, kuidas rahva silmad särasid külalisele küsimusi esitades ning innukalt vastuseid kuulates. Inimesed said sellest üritusest täiusliku elamuse.

Einar Laigna abikaasaga tänasid rahvast lahkem vastuvõtu eest ning avaldasid vargi lootust, et see kohtumine ei jää viimaseks.

Raamatukogu aknast paistev Juhani Puukool on laiendamas oma valdusi. Teades härra Laigna huvi rooside jt. taimede vastu, on tagasitulekuks igati sobilik aeg juba tuleva aasta kevadel.

Malle Karabelnik,

Lohkva Noortekeskuse juhataja

## Lepatriinud käisid Nõo raamatukogu sünnipäeval

Kai Toom: „Tore on näha, et lastele meeldib raamatukokku tulla ja siin olla.“

### Koosmeel

Nõo raamatukogu töötas enne praegustesse ruumidesse kolimist ligi 8 aastat Nõo lasteaia majas. Lasteaia rahvaga on tänini headeks sõpradeks jäädud ja tulevased lugejad on raamatukogus sagedased külalised.

22. novembriks olid kõige vanemad lapsed – lepatriinud – oma kasvatajate Kaja Lilla ja Tiia Raudsepaga raamatukogu 85. sünnipäevale kutsutud. Lapsed ootasid sünnipäeva põnevusega, meisterdasid kingitusi ja õppisid selgeks ühise tervituse.

Ka raamatukogutädidel Hellel ja Aedal olid lastele kingitused valmis – igaüks sai kaela šokolaadist sünnipäeva-medali. Seejärel aga tekitasid palju eluvust mängud ja puzzlede kokkupanemine.

Mängud mängitud, auhinnad jagatud, oligi käes aeg muuseumitoas sünnipäevalauda istuda ja torti maitsta.



**NOORED SÜNNIPÄEVALISED:** Nõo lasteaia kõige vanema rühma liikmed ehk lepatriinud pöördusid raamatukoguhoidjate poole hästi ära õpitud tervitustekstiga.

Tore on näha, et lastele meeldib raamatukokku tulla ja siin olla. Loodame, et nendest käikudest saab mõnelgi lapsel

alguse püsivam raamatuhuvi, mis ei hääbu ka arvutiga tutvumisel-sõbrunemisel.

Kai Toom

## Kirjutamine on popp!

„On hea, et kirjutajaid on palju, sest seni, kuni on kirjutajaid, püsib keel ja rahvas.“

### Peegeldus

#### 26. oktoobri õhtul jõudis Elvasse kirjaniketuur II.

See, juba teist aastat Eesti Kirjanike Liidu eestvõttel toimuv üritus tõi Elva linnaraamatukokku kolm eriilmelist ja eri põlvkonda kuuluvat kirjanikku – Teet Kallas (romaanikirjanik, „Õnne 13“ stsenarist), Kalev Kesküla (luuletaja, aja-kirjanik) ja Triin Soomets (vabakutseline poetess).

Alustuseks rääkis iga kirjanik pisut oma loomingust ja luges väikese valiku oma luulest s.h. ka Teet Kallas, kellelt romaanide vahele on ilmunud ka üks luulekogu.

#### Tuuritajate enesetutvustus

**Kalev Kesküla** tutvustas end kui luuletaja, kolumnist, Eesti Ekspressi kultuuri-toimetaja ja asjatundja veinimaailmas.

**Teet Kallas** rääkis paljudele eestlastele armastatud teemal – „Õnne 13“. Kallas tõdes, et seriaalil on mingi fenomen, mis inimesi tõmbab. Ühelt poolt on see elulähedus, teiselt poolt tuntud näitlejate osavõtt ja ka lohus igapäevaelu maastikul.

Kallas lisas, et tunneb küll aeg-ajalt väsimust, aga kui on olemas „Õnne 13“ tegijate meeskond ja inimesed, kes ikka uusi osi ootavad, on sarja jätkumisel veel

mõtet. Kui kauaks? Seda ei osanud stsenarist öelda.

Juba teist aastat vabakutselisena töötav **Triin Soomets** tutvustas avaldatud luulekogusid ja luges ette oma luulet kogust „Leping nr.2“. Soomets rääkis kirjaniku isiku ja tema loomingu muutumise kooskõlast. Veel alles hiljuti tundis ta kinnikirjutamise tunnet, justkui kõik on öeldud ja pole enam kuhugi edasi minna. Siis aga toimus temas isiksuslik muutus, mis avaldas mõju ka loomingule, seetõttu on tema viimane luulekogu „Toormaterjal“ kirjutatud hoopis teises laadis.

#### Vestluse keskmes oli kirjandus

Õhtu arenedes muutus kirjanike esinemine üha enam kokkutulnud inimeste ühiseks vestluseks. Lisaks muule arutleti eesti kirjanduse hetkeseisu üle. Teet Kallas mainis, et tema kuulub kirjanike põlvkonda, kellel läks hästi, kuna nõukogude ajal võis hõlpsalt olla vabakutseline. Nüüdsel ajal teevad paljud kirjanikud igapäevast palgatööd, mistõttu ei jää aega keskenduda loomingule. Samas leidis Triin Soomets, et tema tuleb vabakutselisena toime, ja et palju sõltub siiski inimesest endast.

Nii Soometsal kui Kallasel on peagi ilmumas uued teosed – Soometsal ilmub tuleval aastal uus luulekogu ja Kallas on lõpetamas uue romaani I osa.

Nüüdiskirjandusele hinnangut andes, leidsid kõik kolm kirjanikku, et pole põh-

just kurta. Ilmub muidugi halvemaid ja paremaid teoseid, aga ka andetud võivad ju oma loomingut avaldada. Miks mitte?!

Kalev Kesküla arvates on tänapäeval raske teha head teost avalikuks, kuna tiraažid on väga väikesed. Samas leidis Triin Soomets, et näiteks luule kuulubki kõrgkultuuri ja ta ei ootagi, et tema luulet hakkaksid lugema massid. See jääb ikkagi kitsasse huviliste ringi, mis seda enam on väärtuslik.

Ometi leidsid kirjanikud, et võib küll öelda: kirjutamine on popp! Triin Soomets osales hiljuti internetiportaalis Delfi väljakuulutatud luulekonkursi žüriis. Poetessi sõnul laekus konkursile väga palju luuletusi ja nende hulgas ka palju väga häid, kusjuures esikoha võitis keskealine pereisa.

Teet Kallas osales aga sel aastal novellivõistluse žüriis. Žürii jagas välja neli auhinda, millest kolm said täiesti uued nimed. Ka lisas Kallas, et kirjutajate algatare on tunduvalt tõusnud. Ja tegelikult on hea, et kirjutajaid on palju, sest seni, kuni on kirjutajaid, püsib keel ja rahvas.

Poolteist tundi huvitavas seltskonnas möödus kiiresti. Ja Elva oli ju ainult üks punkt, kus kirjanikud peatusid. Enne Elvat tuldi Tartust ja edasi jätkus nende reis Jõgeva suunas. Jõudu ja jaksu neile, ning jääme ootama järgmist kirjanike dessanti.

**Pille Rekker**

## „Mis õigusega raamatukogud õhtul suletakse?“

Valitud ülestähendusi kirjandusfoorumilt „Paabeli raamatukogu“

### Seltskonnaelu

#### Mart Laar „Mida teha raamatuga?“

\*Raamatus on peidus saladus, tekst, mida saab lugeda ridade vahelt.

\*Kui raamatus säilib vägi, et teda põletada tahetakse, siis on lootust, et ta ei kao.

\*Raamatut võib hävitada ükskõiksus.

\*Kui loed siis ära üllatu kui väga sa võid üllatuda

\*Mida teha raamatuga – lugeda.

#### Toomas Paul „Pühakirja neljakordne mõte“

\*Piibel on sajandeid olnud Euroopa kultuuri metatekst.

\*Piibel kui raamatukogu, koosneb erinevatest raamatutest.

\*Piibli elusus on dünaamikas.

\*Piibel kui ikoon kodus.

\*Piibli lugemine kodus peaks olema jumalateenistuse jätk.

\*Mõte on teksti taga.

#### Jan Kaus „Kuidas liikuda Paabeli raamatukogus?“

\*Lugemine tundub kirjutamisest olulisem.

\*Lugemine on silmadega kuulamine.

\*Oluline raamat ei lahjenda elu.

#### Rein Pöder „Kirjandus ja kirjastamine“

\*Meie kirjastuste valik on kiirustav ja pealiskaudne.

\*Välismaal bestselleriks saanud raamat ei pruugi seda Eestis olla.

\*Isegi Bookeri kirjandusauhinna saanud raamat võib veidike jahtuda.

\*Kogu maailma ilukirjandust ei pruugi läbi kurnata.

\*Kas olla lugejate maitsest eespool või ainult tabada lugejate maitset.

#### Peeter Laurits „Labürintlik lugemine“

\*Mis õigusega raamatukogud õhtul suletakse, raamatukogu olgu ööpäevaringne nagu kodu.

\*Jõuda tagasi oma umbsesse urguga, kus ahi köeb ja raamatud on reas.

#### Tõnu Õnnepalu „Väike kirjandus suures kirjutuses“

\*Kirjandust saab propageerida ainult kirjandus ise.

Ülestähendusi tegi **Hele Ellermaa**

# Helga ja Enn Nõu kohtusid elvalastega

Külalised rääkisid huumoriga oma elust paguluses, teest kirjandusse ning loomingust

## Silmaring

Artikli esmatriikk:

Elva Postipoiss 5. november 2005

Saabudes külla Elva kirjandushuvilistele, märkas Helga Nõu, et linnaraamatukogu välisruksel oleval infol nime-tati neid abikaasaga väliseesti kirjani-keks. Selle kohta arvas Helga Nõu, et kuigi nad on väljaspool Eestit elanud, tahavad nad siiski eesti kirjanikud olla.

Helga ja Enn Nõul on kodu nüüd nii Rootsis kui Eestis. Tallinnas on Helga Nõu lapsepõlvkodu, mille abikaasad said tagasi, aidates osta seal elanud sundüürnikul uue korteri. Eestis veedavad Helga ja Enn Nõu igal aastal 3-4 kuud, ülejäänud aja aga Rootsis, kus elavad nende lapsed ja lapselapsed.

Helga ja Enn Nõu rääkisid mõnusa huumoriga oma elust paguluses, teest kirjandusse ning loomingust. Kuigi kirjanikud kinnitasid, et nad on erinevad isiksused ja autorid, täiendasid nad järgnenud vestluse jooksul teineteist pidevalt, andes seega aimu nende ühistest huvidest ja vaadetest elule.

1944. aastal lastena koos vanematega Eestist Rootsi lahkunud Helga ja Enn Nõul tuli loodetud peatse Eestisse tagasi-pöördumise asemel jääda aastakümneteks elama Rootsi, kus Helga Nõu õppis pedagoogiks ning Enn Nõu arstiteadust. Rootsis alustati ka ühist eluteed.

Kirjandusega hakkas Helga Nõu tegelema pedagoogitöö kõrval.

“Mind innustas kirjutama Enn, kuna vajasin lastega kodusoleku kõrval ka mingit intellektuaalset tegevust,” rääkis Helga Nõu. “Enn ütles mulle, et kirjuta üks romaan valmis, tema lubas seni nõud pesta.”

Selle kokkuleppe tulemusena valmiski Helga Nõul 1965. aastal esimene romaan

“Kass sööb rohtu”, mis tõi talle 5000 kroonise auhinna.

“Ostsin selle raha eest masina, mis vabastas Ennu nõude pesemisest,” lisas Helga Nõu.

Esimesele romaanile järgnesid laste- ja noorsooraamatud, nendest sai “Kuues sõrm” 2002. aastal noorsoo romaanivõistluse ühe peapreemia. Helga Nõult on li-saks lastekirjandusele ilmunud ka rida romaane täiskasvanutele, novellikogu ja näidend, lühijutte ning artikleid.

Helga Nõu oskab tungida oma tege-laste tunde- ja mõttemaailma.

“Minu raamatuid iseloomustab see, et ma katsun “naha alla pugeda”,” selgitas Helga Nõu.

Ka joonistamine ja maalimine on Helga Nõu lemmiktegevusteks. Ta on illustreerinud nii enda kui abikaasa raamatuid.

“Kirjutamine ja maalimine on sama,” rääkis Helga Nõu. “Vahe on selles, kas väljendada end sõnades või värvides.”

Enn Nõu astus kirjandusse 1968. aastal romaaniga “Pidulik marss”.

“Selles kirjeldasin Eesti vabastamist okupatsioonist ning seetõttu ei saanud ma kaua aega okupatsioonivõimudelt viisat Eestisse sõiduks,” rääkis Enn Nõu.

Teda on kirjutama ajendanud ajaloo- ja poliitikahuvi. Tema sulest on ilmunud kuus romaan ja üks novellikogu, artikleid ja esseid.

“Tahtsime Rootsis hoida iga hinna eest eesti keelt ja meelt, mis meil oli vanemate kaudu, sest mõtlesime, et kunagi lähme Eestisse tagas,” rääkis Helga Nõu. “Minu vanematele, kes leidsid surmani, et sõda ja nõukogude võim on nende elu ära rik-kunud, ei saanud Rootsi kunagi kodu-maaks ning neile oli eestlus oluline.”

### Ajaloo huvist sündis suurromaan

Publiku tähelepanu köitis ja tekitas mitmeid arvamusi Enn Nõu dokumen-taalromaan “Mõtusekuke viimne kogu-

pauk”. See on raamat muhulastest, kes eelmise sajandi alguses rändasid vaeselt Muhumaalt rikkasse Kaug-Itta õnne otsi-ma ning nende traagilisest saatusest, sest Stalin hävitas nende küla 1930ndatel aastatel, esimese suure küüditamise ajal.

1991. aastal Muhus käies sai Nõu seal ühe sugulase käest päeviku, mis oli kel-lelgi kaasas olnud 1907. aastal teel Vla-divostokki.

“Esialgul oli mul plaan vaid see pliiat-siga ja peenes kirjas ning muhu murrakus kirjutatud päevik ümber kirjutada, mida ma tegin üheksa aastat,” ütles Enn Nõu. “Siis selgus, et päeviku kirjutaja oli käi-nud ka Esimeses maailmasõjas ning tei-nud ka selle kohta märkmeid.”

Nõu usaldas anda unikaalset päevikut ka publikule sirvida.

Huvitavalt ja kaasakiskuvalt rääkis Nõu päevikule järgnenud põnevast uurimisa-jast. “Üks asi viis teiseni. Hakkasin uurima tollast Siberi raudteed, sõjalaevu ning Esimese maailmasõja ajal toimunud Muhu merelahingut,” rääkis Nõu. “Sain ka Jagoda käskkirja, mis oli välja antud 1931. aastal ja mis on esimene küüdita-mise käskkiri.”

Rääkides sellest, mis on praegu teoksil, ütles Enn Nõu, et tema uurib NKVD toimikuid oma arvukate sugulaste kohta, et nende materjalide põhjal midagi kirju-tada. Helga Nõu aga lubas seekord jumalast kirjutada ning tõstatada küsimusi ja kahtlusi seoses jumalaga.

Mare Nõmmik

## Tööjuubelid 2006

**Elle Kruus** on töötanud 25 aastat Roiu raamatukogus.

**Hele Ellermaa** on töötanud 30 aastat Tartumaa raamatukogudes.

# Õnnesoovid kolleegidele - sünnipäevalastele

## Tähtpäevakajastus

### Sünnipäevaline detsembris 2005

07. detsember Karin Evik 40

### Sünnipäevalised jaanuaris 2006

13. jaanuar Toivo Ärtis 37  
18. jaanuar Maret Lukken 53  
28. jaanuar Tatjana Sosnovskaja 50

28. jaanuar Maie Loot 61  
28. jaanuar Helle Voore 54  
29. jaanuar Elle Kruus 43  
31. jaanuar Tiia Muri 35  
31. jaanuar Liivi Paumets 28

### Sünnipäevalised veebruaris 2006

20. veebruar Sigrid Piiri 50  
24. veebruar Tiiru Erlemann 73  
26. veebruar Hele Ellermaa 50



# „Ettevõtlik maanaine muutub ühiskonnas“

Balti riikide maanaised pidasid järjekordset konverentsi oktoobris Tartumaal

## Koostöö

Viive Vink Rannu raamatukogust:

**Tartu Maanaiste Liit ühendab 27 naiseltsi Tartu-, Jõgeva-, Põlva-, Saare-, Valga- ja Lääne-Virumaalt.**

Liidu üheks tegevuse eesmärgiks on arendada koostööd piiritaguste naiste ühendustega ja eriti oma lähinaabritega.

Kolme Balti riigi naised alustasid tihedamat koostööd 2003. aastal, kui toimus esimene Baltimaade maanaiste konverents Lätis. Möödunud aastal saadi kokku Leedus. Seega oli tänava konverentsi korraldamise kohustus ja au Eestil ja Tartu Maanaiste Liidul (TML).

Konverents toimus 14.- 15. oktoobril Rehe hotellis. Samas tähistati ka rahvusvahelist maanaiste päeva.

## Tutvumine Tartumaaga

Tartumaa naistel oli ühest küljest kergem ja teisest küljest raskem konverentsi korraldada. Olid ju teada eelmiste konverentside puudused, samas taheti eestlaslikult ikkagi korraldada naabritest paremini.

Üheks suureks mureks oli ka korralduse rahaline pool. Lätis ja Leedus korraldasid konverentsi üleriigilised ühendused, meil vaid maakondlik organisatsioon. Hea tahtmisega saab aga üle igast raskusest. Kirjutati projekte, leiti sponsoreid ja ka mitmed vallavalitsused andsid oma panuse.

Et oma naabreid mitte korrata, siis lahendati konverentsikava hoopis teisiti.

Esimesel päeval anti külalistele võimalus tutvuda Tartumaa naiste tegemistega. Lätis ja Leedus meile seda võimalust ei pakutud. Külalised jagati saabumise järel töögruppidesse. Üks grupp tutvus Alatskivil Tartu Maanaiste Rahvakooli tegemistega. Teine grupp käis Tõrvandis ja Ülenurmel vaatamas sealsete käsitöömestrite toimetusi. Kolmandad tutvusid Inge-Õilme Noobeli vahendusel taluturismi ettevõtjatega. Neljas grupp külastas Mäksa ettevõtlikke naisi ja Kambja valla sotsiaaltööga tegelejaid.

Õhtuks koguneti Reola kultuurimajja rahvuslikule õhtule. Siin said meie seltside isetegevuslased endid näidata. Lauluviise veeretasi Alatskivi ja Lähte naised, rahvatantsu löid Kambja noorikud ja laulu- tantsuga võlusid publikut Mäksa mudilased.



**NAISED ISEKESKIS:** Rannu raamatukogu juhataja Viive Vink kolleegide keskel seminaril, vasakul Gerda Lugus, paremal Õilme Kasetalu

## Probleemid riigipiire ei tunne

Laupäev oli tööine. Koguneti Rehe hotelli konverentsisaali, et pidada maha ühine konverents teemal „Ettevõtlik maanaine muutub ühiskonnas“.

Meeleoluka tervituse töid saali Lähte mudilased. Oma tervitused konverentsile esitasid regionaalminister Jaan Õunapuu ja riigikogulane Mai Treial.

Põhiettekandega esines põllumajandusminister Ester Tuiksoo. Tema jutust jäi kõluma, et koostöö naiste vahel on tervitatav ja ka ministeerium tahab omalt poolt sellele kaasa aidata. Nimelt on kavas moodustada ministeeriumi juurde ümarlaud.

Järgmised ettekanded rääkisid juba konkreetsetest probleemidest ja tegemistest. Teemad olid seotud eelmisel päeval külastatud ettevõtmistega. Iga teema juures said sõna kõikide delegatsioonide esindajad.

Kokkuvõtteks võib ikkagi öelda, et ehkki elame erinevates riikides, on maanaistel sarnased probleemid. Vajalik on elukestev õpe, tuleb ise hakkajam ja julgem olla ning otsida liitlasi oma ideede elluviimiseks.

Nüüd on konverentsidega üks ring täis saanud ja tekkis küsimus, kuidas siis edasi. Lätlased olid aga täis hakkamist ja lubasid järgmisel aastal alustada uut ringi.

Sisutiheda arutelude järel pakuti külalistele võimalust teha ekskursioon Tartus.

Ekskursioonile järgnes galaõhtu seal-samas Rehe hotelli hubases banketisaalis. Kuna konverentsil osalesid naised, siis õhtu peaesinejaks kutsuti Haaslava meeskoor. Igatahes said nad oma ülesandega suurepäraselt hakkama. Nende laul ja hili-sem naiste tantsitamine tõi saali elevust.

## Lipuehtes tort silma- ja suurõõmuks

Vahepeal tänas TMLi juhatuse esinaine Urve Kaasik kõik üritusele kaasaaitajaid. Suurimad vaevanägijad olidki juhatuse liige Elle Ott, kes vedas kogu projekti ja loomulikult Urve ise. Lisaks Urvelt tänu-tähets saadud punasele roosile pühendas meeskoor abilistele ka ühe laulu oma repertuaarist. Ja siis oli ka allakirjutanul võimalus lavale pääseda. Nimelt olid Rannu kohutantsijad kutsutud üllatusesinejateks. Eriline elevus läbis saali siis, kui lavale ilmusid ka taustatantsijad. Muidugi olid nendeks Haaslava meeskoor eesotsas oma dirigendiga.

Õhtu kulminatsiooniks oli kolme riigi lippudega kaunistatud tordi lahtilõikamine ja sellega maiustamine.

Konverents õnnestus igati. Ka külalised lahkusid rahulolevatena ja uutest ideedest pakatavatena. Alati on ju huvitav näha, millega teised tegelevad või saada kinnitust oma tegemiste õigsusele.

Tartumaa raamatukoguhoidjatest osalesid üritusel **Gerda Lugus, Hele Ellermaa** ja **Viive Vink**.

# Kultuuri hindamiskriteeriumiks läbimüük?

## Kultuuriväärtused Eestimaal: kas meie kultuur on hädaohus?

### Arupidamine

#### Kas meie kultuur on ohus?

Vastavateemalisi konverentse on olnud sellel sügisel meie piirkonnas mitmeid –ju on tahetud võimendada seda, et on oht lahustuda maailmamelus.

23. novembril olid Palamusel koos mitmete maakondade kultuuritöötajad ja arutluse teemal: „Kultuuriväärtused Eestimaal“.

Avatud Hariduse Liidu esimees, andragoog **Reet Valgmaa** leidis, et meid on asunud juhtima inimesed, kes ei tea enam muinasjuttudest pärit elu põhiväärtusi ega leia ka vastavaid lahendusi.

Meil on veel aega otsustada, kas valida ühiskonna ülesehitamiseks ameerikalik tee, kus isegi info on kaup, mida saame kõik võrdsetel alustel osta. Või toimida põhjamaiselt, kus raamatukogudes on juurdepääs teadmistel vaba ja tasuta.

Inimestele makstakse selle eest, et nad teeksid reeglid ja jälgiksid, et neid täide-

taks. Küsitav on aga nende vajadus ja eetilisuus. Siit tulebki järeldus, et meie aja-ga on kõik korras, aga mitte nende isikutega, kes selles ajas tegutsevad.

Aasta Ema 2003 **Merike Kull** rääkis eluga toimetulekust maanaisena, kelle lapsed on jõudnud muusikas juhtivatele kohtadele väljaspool Eestit. Mõtlemapanevalt palju on eestlaste hulgas neid vanemaid ja eriti vanavanemaid, kes ei suuda oma järglastega enam keelebarjääri tõttu suhelda. See, kas nende lapsed ka kunagi Eestisse naasevad, sõltubki palju sellest, mida on meil neile pakkuda. Kas omakultuuri või üleilmastunud maailmapilti?

#### Kõik sõltub kohapealsetest vaimuinimestest

Kõlama jäid väga kultuurilembese Tor-ma vallavanema **Riina Kulli** soovitusel lähtuda kohapealsetest vaimuinimestest, sest neid on olnud ka seal, kus pole Liivi või Jakobsoni. Kohalik inimene ongi läbi ajaloo olnud kultuuri alusteks. Ja on ka

tänapäeval. Ja rahvamajad ning raamatukogud ei tohi lasta sellel ununeda.

**Peeter Olesk** seostas oma sõnavõtu Palamuse kultuuriruumiga ja endaga selles.

**Aino Arro** Vilmsi rahvakultuurikeskusest pani südamele, et klubitöötajate omavaheline suhtlus on kehvapoolne ja puudub üks ühendav organisatsioon nagu seda on meil ERÜ.

Esinejaid oli veel mitmeid, kuid tahaksin lõpetada pikema tsitaadiga Lauu- ja Tantsupeo Sihtasutuse juhataja **Aet Maatee** esinemisest. Aet Maatee näeb meie tohutu sotsiaalse ebavõrdsuse maailmas ohtu selles, et kultuuri hindamiskriteeriumiks saab läbimüük:

Aet Maatee: „Kultuuri rahastamist ei saa siduda tarbimisega, tema on avalik hüve- nii nagu näiteks tänavavalgustus ja majakad, mille puhul osasaajate arv ja ülalpidamiskulud pole omavahel seotud. Kultuur on majanduse pealisehitus ja determineerib seda.“

**Anne Freienthal**

## Ülestähendusi kirjandusfoorumilt „Paabeli raamatukogu“

### Mõttevahetus

#### Tõnu Önnepalu „Väike kirjandus suures kirjutuses“

\*Kiriku ja kirjanduse muutumine samaväärseks, mõlemad kaotanud mõjujõu ja mõlemad tahavad kõnetada oma aega, olla meedias.

\*Ajakirjanduses ei ole kirjandus võimalik – erinevad meediumid.

#### Rein Raud „Keel kui vangla ja värav“

\*Riik võib mitte olla, aga kirjandus peab olema.

\*Meie keel on meie vangla, kus viibime vabatahtlikult.

\*Peame leidma oma keelest asju, mis on loomulikud ja panema need rääkima.

\*Ohud keelele: kiirustamine, mõte ei jõua küps; minimaalpiisavus; kirjandus põhineb paradoksil: ta loobub oma vabadusest selleks, et seda leida.

Ülestähendusi tegi **Hele Ellermaa**

“Meie Lehele” andsid sisu ja vormi **Hele Ellermaa, Heikko Ellermaa, Toivo Ärtis.**

Toimetuse e-post: [meieleht@hot.ee](mailto:meieleht@hot.ee)

Toimetuse telefon: 7414306

NB! Kõik kaastööd on ikka ja alati oodatud!

## Raamatukoguhoidjad Tartumaa vallavolikogudes

### Usaldus

Tartumaa ligikaudu poolesajast raamatukoguhoidja seas on neli tänavu valitud vallavolinikku: **Ene Runtel** Meeksi vallas, **Tatjana Sosnovskaja** Peipsiääre vallas, **Karin Evik** Tartu vallas ja **Sirje Leini** Vara vallas.

## Tänu võistlusele tabati osavamad infoleidjad

### Kordaminek

*Franz Lizsti väimees on oma äiast ehk kuulsamgi. Peale oma tuntud helitööde on ta huvi pakkunud astroloogidele ja numeroloogidele: ta sündis 1813.a., tema sünniaasta numbrite summa on 13, ta kirjutas 13 suuremat teost, tema ees- ja perekonnanimes on kokku 13 tähte, 13 aastat elas ta maapaos, ta suri 13. veebruaril... Kellest on jutt?*

**Pille Rekker** Elvast, **Viive Vink** Rannust ja **Heli Nemvalts** Kuustest läbis kõige edukamalt Tartumaa raamatukoguhoidjate infootsinguvõistluse ja saavutasid auhinnalised kohad. Kokku osales Ülenurme raamatukogu juhataja **Kersti Neemeste** poolt korraldatud infootsingu jõuproovis 34 raamatukoguhoidjat.

Võistlejatele edastati raamatukogupäevade ajal e-posti teel 21 küsimust, millele tuli kahe päeva jooksul internetist vastus leida. Infojahtimisel selgus seegi, et Lizsti väimees oli Wilhelm Richard Wagner.

**Toivo Ärtis**